

Kinderdiscipline

<http://wayoflife.org/fbns/child-discipline.html>, 3-1-2008

Vertaling, eindnoot en voetnoten door M.V. Alle Schriftaanhalingen komen uit de Statenvertaling (1977 of HSV)

Het volgende komt uit *Advanced Bible Studies Series* over het boek Spreuken, verkrijgbaar bij Way of Life Literature.

Spreuken 3:11-12; 13:24; 15:20; 17:21, 25; 19:18; 22:6, 15; 23:13-14; 29:15, 17

Het boek Spreuken is Gods handboek voor kinderdiscipline. De aanspreekvormen zijn “Mijn zoon” en “kinderen”. Het bevat heel veel instructies om ouders te helpen bij het opvoeden van hun kinderen, en het toont hen ook hoe “de roede der tucht” toe te passen, wanneer dat nodig is. Er is meer gezonde informatie over kinderopvoeding te vinden in het kleine boek Spreuken dan in alle kinderpsychologieboeken die ooit geschreven zijn.

1. De reden voor kinderdiscipline

De roede is een sterk medicijn. Is die echt nodig? De Bijbel laat ons niet in het ongewisse over de reden waarom wij onze kinderen op een krachtdadige manier moeten disciplineren.

REDEN 1 VOOR DISCIPLINE IS DE NATUUR VAN HET KIND (“De dwaasheid is in het hart van de jongen gebonden; de roede¹ der tucht zal ze ver van hem wegdoen”, Spr. 22:15).

Het kind heeft een zondige natuur, is van nature ongehoorzaam, en loopt op de weg der dwaasheid in plaats van die der wijsheid (Spr. 22:15). Gezonde kinderopvoedingsfilosofieën en -technieken vertrekken vanuit een goed begrip van de kindernatuur. Maar moderne kinderpsychologie vertrekt vanuit het idee dat menselijke wezens fundamenteel goed zijn, en tracht die inherente goedheid te ontwikkelen. De Bijbel gaat uit van de stelling dat menselijke wezens van nature gevallen zijn en tracht hen tot wedergeboorte te bekeren door middel van overtuiging en berouw, in het licht van Gods volmaakte Wet en de acceptatie van het Evangelie van Jezus Christus, en daarna volgt geestelijke groei door middelen zoals gemeenschap, overgave, gehoorzaamheid en afscheiding van het kwaad.

REDEN 2 VOOR DISCIPLINE IS WAT ER GEBEURT WANNEER EEN KIND NIET GEDISCIPLINEERD WORDT.

Kinderen die niet correct gedisciplineerd worden, *zullen volharden op het pad van de natuurlijke dwaasheid* (Spr. 22:15). Dwaasheid kan enkel bestreden worden door de beoefening van godvruchtige opleiding en de roede van correctie.

Kinderen die niet correct gedisciplineerd zijn, brengen verdriet en schande over de ouders (Spr. 17:21, 25; 29:15). Weinig dingen zijn meer ontmoedigend en pijnlijk voor een ouder dan een eigenzinnig en een rebels kind.

REDEN 3 VOOR DISCIPLINE IS WAT ER GEBEURT WANNEER EEN KIND CORRECT GEDISCIPLINEERD WORDT

Kinderen die correct gedisciplineerd werden, lopen op de weg der wijsheid in plaats van die der dwaasheid (Spr. 22:6).

De belofte van God in Spreuken 22:6 is dat het goed opgeleide² kind niet zal afwijken van die opleiding, en van wat recht is, als het oud is geworden. Dit betekent niet dat een kind, dat zo opgeleid

---

¹ Strong's 7626: Hebr. *shebet*: from an unused root probably meaning to branch off; a scion, i.e. (literally) a stick (for punishing, writing, fighting, ruling, walking, etc.) or (figuratively) a clan:--X correction, dart, rod, sceptre, staff, tribe.

² Eng. “training”. Het betekent in deze context *opleiding* die gepaard gaat met *discipline* en *tuchtiging* (Hebr. 12).

werd, nooit zal rebelleren tegen zijn opleiding, en nooit verkeerd zal lopen. Het betekent dat wanneer het rebelleert, het berouw zal krijgen, en terug zal keren naar de wijsheid “ook wanneer hij oud geworden zal zijn”. Het betekent ook niet dat elk kind, dat zo opgeleid werd, een vurige dienaar van Christus zal worden, want we weten dat iemands niveau van toewijding aan Christus ook een kwestie is van persoonlijke keus. Maar wij zijn er zeker van dat dit vers betekent dat een kind, dat correct werd opgeleid, geen verworpene zal worden, niet voor altijd het geloof in de levende God de rug zal toekeren. God zei over Abraham: “Want Ik heb hem gekend, opdat hij zijn kinderen en zijn huis na hem zou bevelen, en zij de weg des HEEREN houden, om te doen gerechtigheid en gericht; opdat de HEERE over Abraham brenge, wat Hij over hem gesproken heeft” (Genesis 18:19). Wij weten dat Abrahams zoon Izaäk in de voetstappen van zijn vaders geloof wandelde, en dat hij niet afweek naar de afgoden.

Sommigen geloven niet dat Spreuken 22:6 een belofte inhoudt, maar wij begrijpen niet hoe dit vers iets anders zou kunnen zijn dan een belofte. Het is een bemoedigende belofte voor ouders die hun taak van kinderopleiding serieus nemen. Wat dan echter te zeggen over die ouders die schijnbaar hun kinderen in Christus' weg opvoeden maar die rebelleren en de wereld ingaan en die verder niets meer met Christus te maken willen hebben? Wij kennen waarschijnlijk allemaal wel zulke gevallen. Betekent dit dan niet dat Spreuken 22:6 *geen* echte belofte inhoudt? Mijn antwoord op deze vraag is dat er vele manieren zijn waarop christelijke ouders ernstig kunnen falen, zelfs als het voor buitenstaanders zo lijkt dat zij hun kinderen correct opvoeden, en deze ernstige falingen kunnen de effecten van de hele opleiding teniet doen. *Gebrek aan liefde, vleselijkheid, hypocrisie, de roede sparen, en de wereld liefhebben*, zijn de vijf belangrijkste dingen die “de wijngaard verderven”, zodat de opleiding van de kinderen faalt en de vrucht van dat huis bitter is in plaats van zoet.

Nadat de wijze ouder zijn best heeft gedaan om zijn kind op te leiden in de weg dat het moet gaan, ligt zijn vertrouwen niet in zijn gegeven opleiding, wetend dat die zeker onvolmaakt is, maar hij vertrouwt op de God van genade die alle dingen doet samenwerken ten goede voor degenen die Hem liefhebben, die geroepen zijn naar Zijn voornemen (Rom. 8:28).

REDEN 4 VOOR DISCIPLINE IS DAT CORRECT GEDISCIPLINEERDE KINDEREN, BEVRIJD ZIJN VAN DE HEL (Spr. 23:13-14).

Deze passage bevat een andere wonderlijke belofte, en wees er zeker van: het Woord van God zegt wat het zegt.

Dit betekent uiteraard niet dat een kind gered kan worden los van het Evangelie van Jezus Christus. De Bijbel stelt duidelijk dat degene die gelooft in Christus, eeuwig leven bezit, en dat hij die niet gelooft in Christus, het leven niet zal zien (Joh. 3:36). De Heer Jezus zei tot de erg religieuze Nicodemus dat tenzij een man wedergeboren wordt, hij het koninkrijk van God niet zal zien (Joh. 3:3).

Wat Spreuken 23:13-14 wil zeggen, in het licht van de nieuwtestamentische waarheid, is dat de wijze christelijke ouder, die zijn kinderen correct disciplineert en hen het Evangelie leert, de vreugde zal genieten hen gered te zien. Dit komt overeen met de belofte in Handelingen 16:31 waar Paulus en Barnabas tot de cipier in Filippi zeiden: “Geloof in de Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden, gij EN UW HUIS”. Iemands gezin wordt niet automatisch gered wanneer hij gered wordt, maar door geloof in Christus verkeert een gezinslid nu in de positie om zijn gezin aan het Evangelie te onderwerpen.

Gepaste discipline en het gebruik van de roede bereiden het kind voor op zijn redding, doordat ze hem berouw van zonde leren, en respect voor gezag.

REDEN 5 IS DAT GEPAST GEDISCIPLINEERDE KINDEREN HUN OUDERS RUST EN VREUGDE GEVEN (Spreuken 29:17)

Dit zou voor ouders een prachtig motief moeten zijn om alles te doen wat nodig is om hun kinderen op te leiden in Gods weg. Niets geeft een christelijke ouder zoveel vreugde dan te weten dat zijn kinderen met Christus wandelen, en dat is elke opoffering meer dan waard.

2. De juiste manier van kinderdiscipline

DISCIPLINE MOET VROEG BEGINNEN (Spr. 13:24; 19:18).

Spreuken 13:24 zegt: "...die hem liefheeft, zoekt hem vroeg met tuchtiging". Zie hetzelfde woord "vroeg" in Gen. 26:31 en 2 Kron. 36:15. De discipline moet beginnen van zodra het kind kan vatten wat de ouder communiceert, en dat is gewoonlijk in de eerste maanden. Wanneer discipline niet vroeg begint kan het te laat zijn en het kind zal niet juist reageren. Het kind moet gedisciplineerd worden "als er nog hoop is" (Spr. 19:18). De beste tijd om een tiener op te voeden is wanneer hij nog een peuter is.

DISCIPLINE MOET GELIJK IN DE OPLEIDING TOEGEPAST WORDEN (Spreuken 22:6)

Correctie en het gebruik van de roede is slechts een klein onderdeel in de opleiding van een kind. De ouders moeten een breedschalig opleidingsprogramma voeren om hun kinderen te leren op welke weg zij moeten stappen, en temidden hiervan, als een kind weigert te gehoorzamen, moet het lieflijk gecorrigeerd worden. Het is echter niet enkel de correctie die hem op het juiste pad zal houden wanneer hij oud wordt, maar wel zijn opleiding, met alles wat dat inhoudt, zoals b.v. een nauwe relatie opbouwen met het kind, hem de Bijbel aanleren, een moreel karakter opbouwen, het bereiken van zijn hart met de waarheid, hem opvoeden met betrekking tot de gevaren die hem in de wereld te wachten staan, enz.

De opleiding moet het kind op het juiste pad voeren. Het moet opgeleid worden "naar de eis van zijn weg". Deze uitdrukking verwijst niet naar de eigen natuurlijke weg van het kind maar naar de vereiste weg die van Godswege aan het kind opgelegd wordt. In "leer de jongen de eerste beginnellen ..." (Spr. 22:6) staat voor "leer" het Hebreeuwse woord *chanak* en dat betekent "vernauwen". Het verwijst naar het reduceren van de weg die het kind moet gaan tot Gods smalle weg, en hem te omhullen met Gods Woord, opdat hij wegblijft van de brede weg die naar het verderf leidt (Matt. 7:13-14).

DISCIPLINE MOET EFFECTIEF GEBRUIK MAKEN VAN DE ROEDE (Spr. 23:13-14, 24; 29:15).

De roede³ wordt in Spreuken vier keer gebruikt in associatie met kinderdiscipline. Dit is het juiste bijbelse instrument van discipline. Een roede is niet de hand; het is geen riem; geen zweep; geen vuist; geen trap; het is niet schreeuwen; niet dreigen. Webster's 1828 dictionary definieert een roede (Eng. *rod*) als "de loot van een lange twijg van enige houtachtige plant; een tak, of de stengel van een heester..." [Ik verwijs hier in het bijzonder naar Van Dale in voetnoot⁴! M.V.] Zie Gen. 30:37 en Jer. 1:11. Onze voorgaande generaties [Engelstalige] noemden de roede een "tree switch" (wisje). Mijn grootmoeder trok zulke wisjes van de bomen die rond haar huis stonden, in centraal Florida, en die waren zo effectief dat al haar vele kinderen het geloof in Christus beoefenden toen zij volwassen waren, en zij hadden succesvolle huwelijken, geen echtscheidingen.

De roede mag niet gespaard worden ("Die zijn roede inhoudt, haat zijn zoon; maar die hem liefheeft, zoekt hem vroeg met tuchtiging", Spr. 13:24). Veel ouders sparen de roede door die te vervangen door psychologische trucs van manipulatie. De Bijbel stelt dat ouders die de roede sparen niet echt van hun kinderen houden. Sommige ouders beginnen goed met het gebruik van de roede, maar na verloop van tijd worden zij nalatig. Anderen gebruiken de roede van tijd tot tijd, en niet consequent elke keer als die nodig moet toegepast worden. Laat u niet bedriegen, Gods Woord zegt: "Die zijn roede inhoudt, haat zijn zoon..." Er zijn veel dingen die een ouder ertoe kunnen verleiden

³ Hebr. *shebet*: from an unused root probably meaning to branch off; a scion, i.e. (literally) a stick (for punishing, writing, fighting, ruling, walking, etc.) or (figuratively) a clan:--X correction, dart, rod, sceptre, staff, tribe (Strong's 7626).

⁴ Mijn Van Dale (1992, 12de uitg.) zegt onder "roede": "(v.(m.); roeden; roetje), **roe** [~Eng. *rod* (stok)], **1** rijs, twijg, m.n. als strafwerktuig, hetzij één alleen of een aantal tot een bosje samengebonden, syn. *gesel*: (gew.) *van de roe geven, krijgen*; (spr.) *die de roede spaart, haat zijn kind* (naar Spr. 13:24), wil men een kind goed opvoeden, dan moet men ze soms bestraffen; (uitdr., gew.) *een roe snijden voor zijn eigen gat*, iets doen wat later tot eigen straf en schade dienen zal, zijn eigen straf voorbereiden; (uitdr.) *onder iemands roede zijn*, geheel en al aan hem onderworpen zijn; (uitdr.) *de roede ontwassen zijn*, niet meer onder de tucht staan, zelfstandig kunnen of willen handelen; (uitdr.) *de roede kussen*, zich zonder morren aan een straf onderwerpen; (zegsw.) *de roede is reeds geheven*, de straf dreigt; (zegsw., gew.) *de roe is van 't gat*, het gevaar dreigt niet meer; ...". De roede maakte vroeger inherent deel uit van tucht en correctie.

de roede te sparen, zoals het geween van een kind (Spr. 19:18, KJV: “let not thy soul spare for his crying”), of omdat je moe bent, of niet geduldig met het trage proces van discipline, of door de invloed van goedbedoelende maar misleide vrienden en verwanten, of mentale frustratie, maar wanneer de roede wordt gespaard wanneer die zou moeten toegepast worden zal het kind niet goed opgevoed zijn.

De roede kan ook gespaard worden door ze te onthouden aan *sommige* van de kinderen. Het is voor ouders niet ongewoon om strikter te zijn met een eerstgeboren kind dan met sommigen die later geboren worden. Het komt bij ouders algemeen voor dat ze een kind hebben dat te pas en te onpas de roede wordt onthouden.

De roede moet gebruikt worden wanneer het kind dwaas handelt of opstandig is (Spreuken 22:15; 23:13). Een bijbelse roede is “de roede der tucht” (KJV: “the rod of correction”). De roede mag niet zomaar gebruikt worden omdat de ouder gefrustreerd is over het kind; ze wordt toegepast om een kind te corrigeren dat weigert te luisteren naar verbale instructies en bevelen. Ze wordt gebruikt om de nodige ware en ogenblikkelijke gehoorzaamheid te versterken. Ze wordt gebruikt om ongehoorzaamheid en rebellie te corrigeren.

De roede moet met voldoende kracht gebruikt worden om het kind te corrigeren (“Weer de tucht van de jongen niet; als gij hem met de roede zult slaan, zal hij niet sterven” Spr. 23:13). De bedoeling van de roede is dat ze goed gevoeld wordt. Ze moet pijn doen, en pijn genoeg om de bedoeling duidelijk te maken en om een echte onderwerping te verkrijgen van het hart. Indien de roede wordt gebruikt, maar het kind blijft halsstarrig ongehoorzaam, dan werd de roede niet krachtig of volhardend genoeg toegepast. Hier falen ouders dikwijls. Zij gebruiken de roede een weinig maar niet genoeg om de nodige resultaten te bereiken, en dan denken zij dat het niet werkt. Het probleem ligt echter niet bij de roede, maar bij het halfslachtige, inconsequente gebruik ervan. Ik herinner mij een stel christelijke vrienden die een twee jaar oude jongen hadden die bijzonder fors en opstandig was. De moeder gaf hem dan met haar hand een paar “klappen” op zijn dikke luier, en hij lachte het letterlijk van zich af, en ging rustig door met zijn streken en opstandigheden. Niet te verwonderen dat toen het kind zijn tienerjaren bereikte hij oncontroleerbaar werd. Het bijbelse gebruik van de roede had deze vreselijke rebellie onderwijl kunnen stoppen, en ze had dit gezin een heleboel hartzeer kunnen besparen en dat kind een heleboel ellende. De dwaasheid die aan een kinderhart is gebonden moet “ver van hem weggedaan” worden (Spr. 22:15).

In plaats van voortdurend herhaalde bevelen of bedreigingen te uiten, moet de roede toegepast worden. Veel ouders trappen in een strik door hun kind voortdurend “neen” te zeggen, en waarschuwingen en bedreigingen te formuleren, in plaats van kalm, beslist en consequent de roede te gebruiken om het kind te leren gehoorzamen van bij het eerste bevel. Als hij niet luistert na één bevel, zou hij van de roede moeten krijgen tot hij gehoorzaamt. Als hem telkens opnieuw wordt bevolen, en de roede wordt uitgesteld, dan heeft hij in feite geleerd van *niet* te gehoorzamen, en dan leidt hij zijn ouders meer dan de ouders hem. Hij leert dan dat zijn ouders het niet echt menen wanneer zij hem een bevel geven of hem waarschuwen, want zij laten hem weggelaten ondanks allerlei daden van ongehoorzaamheid.

DISCIPLINE MOET TOEGEPAST WORDEN VOOR EEN GOEDE REDEN EN IN DE JUISTE GEEST (Spr. 3:11-12; 13:24; 22:6)

Wanneer de ouder niet het juiste motief en de juiste geest bezit als hij de roede toepast, dan zal die niet werken, en dit kan het exact tegengestelde bewerken van godvruchtige onderwerping. Het juiste motief is het verlangen het kind zo op te leiden dat het *op het rechte pad zal lopen*, en de juiste geest is *liefde*. Als het motief of de geest woede is of wraak of haat of afgunst of frustratie of het verlangen letsel toe te brengen of enig andere van zulke vleselijke dingen, dan kan de roede meer kwaad doen dan goed. Ik wou dat ik deze dingen beter begreep toen ik nog een jonge ouder was en mijn kinderen klein waren, maar ik versta ze nu door Gods genade, en dring er bij jonge ouders op aan om in de juiste geest kinddiscipline toe te passen. John G. Paton, de vermaarde zendeling op de Hebrideneilanden, die veel leed omwille van Christus en vele koppensnellers voor de Verlosser won, beschreef in zijn biografie de opleiding en discipline die hij als kind ontving. Hij groeide op in een gelukkig, erg gelovig en eenvoudig gezin, en de toegepaste discipline was erg effectief in de

levens van alle elf kinderen. Na beschreven te hebben hoe het gezin hun zondagen spendeerde, hoe de kinderen doorheen de week zorgvuldig onderwezen werden in de Bijbelse leer, en hoe zijn vader de tuchtroede toepaste wanneer dat noodzakelijk was, merkte hij op: “uiteraard, als de ouders niet godvruchtig zijn, oprecht en hartelijk, - als het hele gebeuren aan beide kanten slechts huiswerk is, of erger, hypocriet en vals, - zullen de resultaten inderdaad helemaal anders zijn! God helpe de gezinnen waar deze dingen beoefend worden door louter kracht en niet in liefde!” (*John G. Paton: Missionary to the New Hebrides*, 1891).

DISCIPLINE MOET DE EEUWIGHEID IN GEDACHTEN HOUDEN (“als hij ook oud zal geworden zijn, zal hij daarvan niet afwijken” Spr. 22:6; “... en zijn ziel van de hel redden” Spr. 23:14)

Ouders mogen niet kortzichtig zijn. Door de toekomst in gedachten te houden kan de ouder door de tranen van het kind heen kijken, en verder dan zijn eigen ongeduld, tot de dag dat het kind opgegroeid is, en verder door naar de dag dat het kind zijn huidige leven verlaat en naar de hemel gaat, in plaats van de hel.

Eindnoot:

Uit “Des menschen begin, midden, en einde”: *De Roede*

Jan Luyken (1649-1712)

’t Is beter dat de vriendschap slaat,
Als dat de vijand vriendelijk praat.

De R O E D E.

't Is beter dat de Vriendfchap ffaat,
Als dat de Vyand vriend'lyk praat.

Als 't Kindje stout is, moet het lyden,
Dat hem zyn Ouderen kastyden,
Doch dat gefchied hem niet uit haat;
Gelyk het oude kind moet draagen,
Des Heeren hand van liefde flagen,
Op dat het niet verderft in 't quaad.

Exo.

Als 't kindje stout is, moet het lijden,
Dat hem zijn ouderen kastijden,
Doch dat geschied hem niet uit haat;
Gelijk het oude kind moet dragen,
Des Heeren hand van liefdeslagen,
Opdat het niet verderft in 't kwaad.

Spreuken 1:7-9: “De vrees des HEEREN is het beginsel der wetenschap; de dwazen verachten wijsheid en tucht. Mijn zoon! hoor de tucht van uw vader, en verlaat de leer van uw moeder niet; want zij zullen uw hoofd een aangenaam toevoegsel⁵ zijn, en ketenen aan uw hals.

Hebreeën 12:4-11: “U hebt nog niet tot bloedens toe weerstand geboden in uw strijd tegen de zonde. En u hebt vergeten de vermaning waarmee u als kinderen wordt aangesproken: Mijn kind, acht de tuchtiging van de Heere niet gering en bezwijk niet, als u door Hem bestraft wordt. Want de Heere tuchtigt die Hij liefheeft en Hij geselt ieder kind dat Hij aanneemt. Als u tuchtiging verdraagt, behandelt God u als kinderen. Want welk kind is er dat niet door zijn vader getuchtigd wordt? Maar als u zonder tuchtiging bent, die allen ten deel is gevallen, bent u bastaarden en geen kinderen. En verder, wij hadden onze aardse vaders die ons tuchtigden en wij hadden ontzag voor hen. Zullen wij ons dan niet veel meer onderwerpen aan de Vader van de geesten en leven? Want zij hebben ons wel voor een korte tijd naar het hun goed dacht getuchtigd, maar Hij doet dat tot ons nut, opdat wij deel krijgen aan Zijn heiligheid. En elke tuchtiging schijnt op het moment zelf wel geen reden tot blijdschap te zijn, maar van droefheid. Maar achteraf levert zij hun die erdoor geoefend zijn een vreedzame vrucht van gerechtigheid op”.

⁵ Kroon: zie Spreuken 4:9.

Ook online beschikbaar op: http://www.dbnl.org/tekst/luyk001desm01_01/

Over Jan Luyken:

<http://www.dbnl.nl/auteurs/auteur.php?id=luyk001> en <http://www.janluyken.com/index-nl.htm>

verhoevenmarc@skynet.be - www.verhoevenmarc.be - www.verhoevenmarc.be/NieuwsteArtikelen.htm